

**ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI**

6 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

| Öğrenme çıktısı / kaynak grubu                                                                                                                                                        | Soru sayısı |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| “Giriş” üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır.<br>(bk. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018 sayfa 13, 2. madde) | 1           |
| “Giriş” üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır.<br>(bk. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018 sayfa 13, 2. madde) | 1           |
| A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.                                                                                                            | 1           |
| A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.                                                                                                                          | 1           |
| A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.                                                                          | 1           |
| A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.                                                                                                                          | 1           |

**1. Edebiyat ve psikoloji · 14 puan**

Edebiyat, kişinin kaygı gibi iç yaşantılarını düşünce ve davranışlarla görünür kılar. Unutursa herkesin güleceğini düşünmesi ve notu sıkı tutması kaygıyı düşündürür. Ancak kısa bir kurgu parçası klinik değerlendirme sağlamaz; buradan kesin ruhsal hastalık tanısı konulamaz.

**4 puan · Edebiyatın iç yaşantı/duygu/düşünceyi işleme yönünü psikolojiyle ilişkilendirir.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**6 puan · İki ayrı metin ayrıntısını bu ilişkiye kanıt gösterir.**

Her doğru ayrıntı ölçütün yarısıdır.

**4 puan · Kurgu gözlemlerinin kesin hastalık tanısı için yeterli olmadığını gerekçelendirir.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Unutma korkusu, heyecan, çekinme gibi metne uygun duygu adları kabul edilir; tanı koymamak için kurmaca ve bilgi yetersizliği gerekçeleri geçerlidir.

Yaygın hata: Sıradan bir konuşma kaygısından hastalık adı üretmek.

**2. Teknoloji ve dil üzerine yazma · 24 puan**

Dijital iletişim, kısa sürede haberleşmemizi kolaylaştırır. Arkadaş grubunda kullanılan kısaltmalar yazma süresini azaltabilir. Ancak her kısaltma her okur için açık değildir. Yalnız emojiyle verilen bir cevap, buluşma saatinin kabul edildiğini kesin göstermeyebilir. Bu yüzden resmî iletilerde standart yazımı ve açık cümleleri tercih etmeliyiz. Arkadaşlarımızla konuşurken de tarih ve saat gibi önemli bilgileri sözcüklerle belirtmemiz yanlış anlamayı azaltır. Kullanım ortamına göre dilimizi düzenlemek, teknolojinin hızından yararlanırken anlaşılabilirliği korumamızı sağlar.

**4 puan · Teknolojinin sağladığı bir dilsel/iletişimsel kolaylığı somutlaştırır.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**6 puan · Bir iletişim riskini somut örnekle açıklar.**

Risk ve örnek doğru ilişkiliyse tamamı; yalnız risk adı varsa yarısı; yoksa 0.

**4 puan · Muhatap/ortama uygun, açıklığı artıran uygulanabilir öneri verir.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**6 puan · Altı-sekiz cümlede gerekçeli ve bütünlüklü görüş yazısı kurar.**

Görüş, gerekçe ve bütünlük varsa tamamı; bir yapı eksikliği varsa yarısı; bağlantısız listeyse 0.

**4 puan · Yazım ve noktalama kurallarını uygular.**

Hata yoksa tamamı; bir-iki bağımsız hata varsa yarısı; üç ve üzeri varsa 0. Aynı yinelenen hata bir kez sayılır.

Kabul edilen yanıtlar: Yeni sözcük üretimi, farklı çevrelere erişim gibi gerekçeli etkiler de kabul edilir. Olumlu veya eleştirel görüşün kendisi değil kanıt ve tutarlılık puanlanır.

Yaygın hata: Sosyal medya dili kesin bozar gibi kanıtsız ve sınırsız bir yargı kurmak.

**3. Söz grubunun bağlamı · 11 puan**

Umut söndü, beklentisinin gerçekleşmeyeceğini düşünüp umudunu kaybetmesini anlatır. Yüreğine su serpti, rahatlamasını/yeniden umutlanmasını anlatır. Yeni adres notu dükkânın tamamen yok olmadığını düşündürerek bu rahatlamayı sağlar.

**4 puan · Umut söndü sözünü beklentinin/umudun kaybı olarak açıklar.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**4 puan · Yüreğine su serpmeyi rahatlama/ferahlama olarak açıklar.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**3 puan · Yeni adres notunu rahatlamamanın bağlam kanıtı olarak ilişkilendirir.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı cümleler kabul edilir.

Yaygın hata: Söndü fiilini gerçek yangınla açıklamak.

**4. Anlatıcının bildikleri · 12 puan**

Anlatıcı hem Elif'in kalmak isteyip söyleyemediğini hem babasının kızının kendisine kızgın olduğunu sandığını bilir. Birden çok kişinin düşüncesine eriştiği için hâkim/ilahi bakış açısı vardır. Okur, Elif'in gerçek isteğini ve babasının ona ilişkin varsayımını birlikte görerek söylenmeyen düşünceleri karşılaştırabilir.

**3 puan · Elif'in iç düşüncesini doğru kanıtla gösterir.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**3 puan · Babasının iç düşüncesini doğru kanıtla gösterir.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**3 puan · Birden çok iç dünyaya erişimi hâkim/ilahi bakış açısıyla ilişkilendirir.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**3 puan · Okurun Elif'in isteğini babasının varsayımıyla karşılaştırabilmesine katkıyı açıklar.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Tanrısal/omniscient gibi yerleşik eşdeğer terimler kabul edilir; yalnız üçüncü kişi demek bakış açısı ölçütünü karşılamaz.

Yaygın hata: Üçüncü kişi eki gördüğü her metne kanıtsız hâkim bakış açısı demek.

**5. Değerlerin davranışa yansımaları · 15 puan**

Dayanışma ve emeğe/katkıya saygı öne çıkar. Farklı kişilerin tahta, yemek veya kitap getirmesi dayanışmayı gösterir. Öğretmenin katkıları büyüklüğüne göre sıralamaması, herkesin imkânına göre verdiği desteğin değerli olduğunu vurgular.

**6 puan · Dayanışma/yardımlaşma değerini katkı davranışlarıyla ilişkilendirir.**

Değer ve uygun davranış birlikteyse tamamı; yalnız biri varsa yarısı; yoksa 0.

**6 puan · Emeğe saygı/eşit değer verme gibi ikinci değeri uygun davranışla ilişkilendirir.**

Değer ve davranış birlikteyse tamamı; yalnız biri varsa yarısı; ilk değer aynı adla tekrarıysa 0.

**3 puan · Sıralamama kararını herkesin imkânına göre katkısının değerini koruma ile açıklar.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Toplumsal sorumluluk, paylaşma ve saygı gibi farklı adlandırmalar uygun ve farklı davranışlarla desteklenirse kabul edilir.

Yaygın hata: Metinde bulunmayan tarihî savaş veya mitolojik kişi eklemek.

## 6. Anlamı koruyarak dil düzeltme · 24 puan

“Zeynep de eski defteri Ankara’ya götürdü mü?”

Ancak, karşıtlık/beklentinin tersini gösterme ilişkisi kurar. “Kapak aşınmıştı fakat sayfalar sağlamdı.” biçimi aynı ilişkiyi korur.

**9 puan · Zeynep ve Ankara büyük harflerini, Ankara’ya kesmesini doğru uygular.**

Her doğru uygulama ölçütün üçte biridir.

**9 puan · De ve mü ayrı yazımını koruyup soru işareti koyar.**

Her doğru uygulama ölçütün üçte biridir.

**3 puan · Ancak ile kurulan karşıtlık ilişkisini açıklar.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

**3 puan · Aynı karşıtlığı fakat/ama gibi uygun bağlayıcıyla korur.**

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Düz/kıvrık kesme işareti; fakat/ama/lakin gibi karşıtlık bağlaçları kabul edilir.

Yaygın hata: Ancak bu cümlede yalnız/sadece anlamında yorumlamak.

Kapsam dayanağı: <https://cdn.eba.gov.tr/yarimcikaynaklar/2026/09/KSDT/edebiyat2.xlsx> · 12. Sınıf · Senaryo 3